

Resocialisering

Anette Storgaard
Lektor, lic. jur. Aarhus Universitet

Prøveløsladelse

den korte version

Hovedregel: løsladelse fra fængsel efter afsoning af 2/3 af dommens længde. Kan kun finde sted hvis der er afsonet mindst 2 måneder og der er mindst 1 måned tilbage.
(reststraf)

Kriminalforsorgen i Frihed (KiF) står for tilsyn. Tilsyn er en balancering af støtte og kontrol (af at alle vilkår overholdes). KiF kan indskærpe vilkår og advare om genindsættelse. Hvis ikke det lykkes at få vilkår overholdt og disse ikke ændres, kan der ske genindsættelse til afsoning af reststraf.

Prøvetid: den periode (oftest 2 år) hvor man skal overholde de vilkår, der er knyttet til prøveløsladelsen. Obligatorisk vilkår ifølge loven: kriminalitetsfrihed i prøvetiden. Andre vilkår kan være fx tilsyn, afhængighedsbehandling,
...§ 57

Hvis der begås ny kriminalitet i prøvetiden lægges reststraffen som udgangspunkt oveni den nye dom

Diskutér - Argumentér

Alle bør afsones den straf, dommeren har idømt dem. Prøveløsladelse burde afskaffes.

Prøveløsladelse bør ske i cirka samme omfang som det sker i dag. Køreplan for god løsladelse er et godt værktøj.

Prøveløsladelse burde være obligatorisk. Der bør være mange vilkår, så den prøveløsladte ikke glemmer at han afsoner en straf.

Prøveløsladelse burde være obligatorisk. Der bør kun være de vilkår som er relevante for at forebygge tilbagefald.

Løsladelse er multiproblematisk

Fængsel bruges mere end (nogensinde) før

Straflængder stiger

Færre bliver prøveløsladt

Gæld (Olesen)

Socio-økonomiske konsekvenser af fængsel (Tranæs et al)

Personlig kulturel forandring (Kjær Minke)... Ændring af perspektiv, tab af kompetencer (Goffman)

Hvad vedkommer det samfundet?

- Sund fornuft: Vi låser flere mennesker inde og de skal tilbage til samfundet
- Etisk: Staten har vilje, magt og evne til at sætte borgere i fængsel – bør også tage ansvar og at de ikke lider andre tab end bevægelsesfrihed i bestemt tidsrum
- Retligt: Internationale og europæiske fængselsregler.

De europæiske fængselsregler

Løsladelse af dømte indsatte

- 107.1 Dømte indsatte skal i god tid inden løsladelsen bistås med foranstaltninger og særlige programmer, der skal sætte dem i stand til at klare overgangen fra fængselslivet til et lovlydigt liv i samfundet.
- 107.2 Især for indsatte med længere straffe skal der tages skridt til at sikre en gradvis tilbagevenden til livet i det omgivende samfund.
- 107.3 Dette mål kan opnås ved en udslningsordning i fængslet eller ved delvis eller betinget løsladelse under tilsyn i kombination med effektiv social støtte.
- 107.4 Fængselsmyndighederne skal arbejde tæt sammen med de myndigheder og organisationer, der fører tilsyn med og bistår løsladte indsatte, for at gøre det muligt for alle dømte at genetablere sig i samfundet, især med hensyn til familieliv og beskæftigelse.
- 107.5 Repræsentanter for disse sociale myndigheder eller organisationer skal have adgang til fængslet og til de indsatte i det omfang, det er nødvendigt for at de kan bistå med forberedelserne til løsladelse og udarbejdelse af programmer for hjælpeforanstaltninger efter løsladelsen

Nedsætter længere fængselsophold kriminaliteten?

- Det har formentlig en betydning for kriminalitetsniveauet, at der findes et straffesystem
- Sikkerheden for at blive opdaget virker mere end straffens strengthed
- Der kan ikke dokumenteres sammenhæng mellem udviklingen i straffene og i kriminaliteten
- I nogle tilfælde kan det at være straffet øge sandsynlighed for at man straffes igen

Nej – hverken generelt eller individuelt.
Men det kan måske udsætte kriminalitet

Prøveløsladelse - tidligere

- Det fremadskridende system – 1873
- Straffeloven af 1930 – prøveløsladelse bliver en integreret del af straffuldbyrdelsen

”Løsladelse paa Prøve er et regelmæssigt Led i Straffuldbyrdelsen, ikke en særlig Naadesakt”

Straffelovsudkastet fra 1917

”tænkt som en nyttig afslutning på strafbehandlingen ved at skabe en overgangstilstand mellem denne og den fulde frihed”

Straffelovsudkastet fra 1923

Prøveløsladelse i straffeloven

- 1930: 2/3, mindst 9 måneder
- 1956: 2/3, mindst 9 måneder *eller* 1/2 tid, mindst 4 måneder
- 1965: 2/3, mindst 4 måneder *eller* 1/2 tid, mindst 4 måneder.

Resterende straffetid skal være minimum 30 dage

- 1982: 2/3, mindst 2 måneder *eller* 1/2 tid, mindst 2 måneder

Betænkning 1099/1987

- § 38, stk. 5.

Løsladelse må ikke være utilrådelig

Administrative myndigheder skal fastlægge nærmere retningslinjer for forståelsen af dette kriterium.

Men det er en bindende forudsætning, at prøveløsladelse er regelmæssigt indtrædende.

Praksis skal være tilrettelagt således, at "utilrådelig" kun omfatter en *mindre gruppe*.

”Mindre gruppe”

	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984
§ 38.1	2138	1915	1814	1678	1785	1891	2360	2322	2404
§ 38.2	158	118	161	167	180	200	235	233	256
Afslag	154	178	170	120	137	148	144	275	231
Afslag%	6	8	8	6	6	7	5	10	8

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
§ 38.1	2644	2836	2664	3015	3024	2957	2669	2719	2681
§38.2	166	228	143	209	190	260	208	303	280
§ 40 a			71	115	157	153	157	151	133
Afslag	663	782	852	988	984	1030	1026	981	975
Afslag%	19	20	23	23	23	23	25	24	24

Hvad er der sket?

- De, der får afslag er mere belastede
 - Ja mht. bande- og rockertilknytning, verserende sager
 - Nej tværtimod mht. boligmangel, misbrug, manglende udgange, antal afsoninger de seneste 5 år, aktuel domslængde
 - Uforandret belastning mht. beskæftigelse, underhold, medvirken til resocialisering, tidligere prøveløsladelser (henholdsvis løsladelse på endt straf, aktuel hovedkriminalitet).

Overvejelser – verserende sager

- Verserende sager

- kan bidrage til afslag, hvis udfaldet skønnes at blive ubetinget dom og den ubetingede frihedsstraf forventes, at:

”forværre den pågældendes mulighed for social tilpasning og dermed forværre løsladelsessituationen.”

- Formodning om uskyld
- Selvforstærkende
- Kan ikke begrunde afslag, men bidrage til afslag

Overvejelser – Recidivrisiko

”det er svært at spå”

- Forudsigelse af ikke-kriminalitet lykkes af og til
- Forudsigelse af kriminalitet lykkes sjældent (under 50 %)
- Hvor ofte skal man ramme rigtigt, hvor at det er OK?

Hvad er det særlige ved prøveløsladelse?

- Som udgangspunkt: Obligatorisk koordineret **støtte og kontrol**, der rækker væsentligt længere ind i fremtiden end reststraffen ville gøre
- Hvem har (ikke) brug for det?
- Retssikkerhed/god forvaltningsskik: ligebehandling

Køreplan for god løsladelse

Formål:

- At forebygge recidiv
- At sikre borgerens rettigheder (ydelse og støtte)

Målgruppe

- Målgrupperne, som er omfattet af køreplanen og det koordinerede samarbejde mellem fængsler og kommuner, **er alle indsatte over 18 år, der afsoner en straf på 4 måneder og derover samt indsatte med kortere straffe, hvis den indsatte forventes prøveløsladt med tilsyn, eller ikke skønnes at være sikret passende ophold eller underhold efter løsladelsen.**

Hvad er god løsladelse?

- begynder ved den gode indsættelse
- problemer/ressourcer hos den indsatte er udredt
- opgaver er identificeret og placeret hos rette myndighed
- kompetent og ansvarlig sagsbehandler er identificeret og involveret
- indsatsen er planlagt og aftalt og udmøntet i en handleplan
- **ingen myndighed slipper, før en anden har fat**

Åbenlyse barrierer

- To forskellige ideologier er dominerende
- I fængslerne: Lidelse, magt, tvang, sikkerhed, retssikkerhedsgarantier fælles for alle, minimumsrettigheder
- Det sociale system: hjælp, støtte, tilbud, frivillighed, individuelle behov

Åbenlyse barrierer

- Fængsel: centralisering af beslutningskompetence, økonomi mv.
- Det sociale system: decentralisering af beslutningskompetence, økonomi mv.

kilder

- Balvig, Flemming: Virkninger af straf (i: Hvad virker – hvad virker ikke?)
- Engbo, Hans Jørgen: Straffuldbyrdelsesret (bog)
- Greve, Vagn: Straffene (bog)
- Løppenthin, Niels: Er indsatte i danske fængsler blevet mere belastede? (projekt)
- Nielsen, Gorm Toftegaard: Sanktionerne
- Rentzmann, William et al: Straffuldbyrdelsesloven med kommentarer
- Vestergaard, Jørn: Prøveløsladelse efter to tredjedele tid (i Nytter det?)
- Straffeloven og straffuldbyrdelsesloven
- Betænkning 1099/1987
- Køreplan for god løsladelse

Det er svært at lære at svømme
uden vand

